

MISIE

4

2017

BOLÍVIA

**NA POČIATKU
JE SLOVO**

**Návšteva
PANNY MÁRIE**

EL MANANTIAL

**TÚŽBA
PO DOMOVE**

RODINA SPOLU

NANEBOVZATIE

POĎAKOVANIE

Drahí nadšenci za šírenie Božieho kráľovstva v Bolívii!

V komunite Santa Mónica sú na dome pre hostí viaceré kresby, ktoré vykresľujú život a prácu ľudí v pralese. Pri pohľade na muža obrábajúceho pôdu som si spomenul na jednu z modlitieb na Slovensku pred odchodom na misie. Pán ma povolával do práce na poli neoranom pod ochranou a pomocou Panny Márie.

V polovici júla 2017 uplynuli dva roky od môjho príchodu do Bolívie. Symbolicky dva krát som už prešiel poľom. Za ten čas vznikla farnosť Márie Pomocnice kresťanov. Pozbierali sme kamene a odpad z poľa, preorali prvé brázdy, zasiali Božie slovo a modlíme sa o Božie požehnanie.

Ďakujem Vám, že ste celý čas s nami v modlitbách, obetách i daroch. Nech je Vám nasledujúce čítanie príležitosťou na oslavu Boha za jeho starostlivosť o nás všetkých.

Ján Piatak

NA POČIATKU JE SLOVO

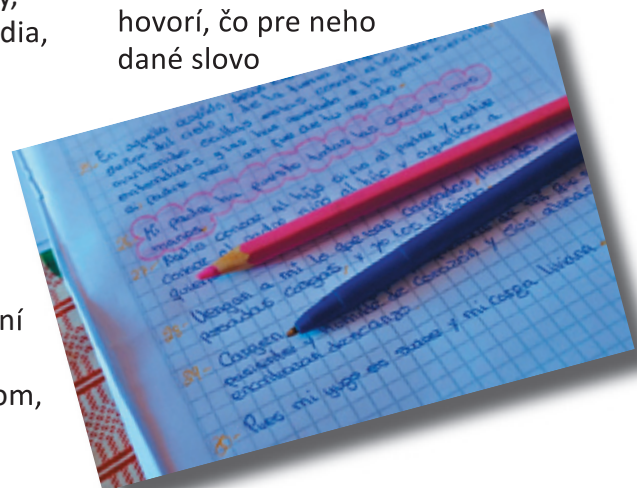
Od otvorenia farnosti, o ktorom som písal v ostatnom čísle časopisu, sme začali nové obdobie. Upriamili sme sa v ňom na Božie slovo. Mladší i starší miništranti, skupina mladých misionárov, skupina animátorov, mladých, katechéto a lektorov začínajú každý týždeň stretnutie čítaním Božieho slova formou „lectio divina“.

Spoločne spievame a prosíme o príchod Ducha Svätého, aby nám otvoril myseľ i srdce. Následne spoločne čítame časť z evanjelia, ktorá zaznie v nasledujúcu nedeľu vo všetkých katolíckych kostoloch sveta. Niekoľkými otázkami sa pýtam zúčastnených o čo ide, čo sme čítali. Ak vidím, že text nepochopili, snažím sa ho prerozprávať slovami, ktoré poznajú a kladiem im otázky, aby som sa presvedčil že vedia, o čom budeme hovoriť.

Potom ich poprosím, aby si text prečítali pomaly sami a vnímali, ktoré slovo, veta, či verš sa ich osobitne dotýka. Text prečíta každý trikrát a ostatní mu za to poďakujeme. Akt poďakovania je dôležitý v tom,

že nepremýšľajú len nad svojim slovom, ktoré prečítali. Učia sa aj počúvať druhých. Spomenuté kroky zväčša nerobia veľký problém. V skupine animátorov a detí navyše každý píše celú evanjeliou stať do svojho zošita a zvýrazní text, ktorý sa ho dotkol. Dievčatá si text dávajú do obláčika a ozdobujú ho srdiečkami a ornamentami.

Po meditácii každý účastník hovorí, čo pre neho dané slovo

znamená. Pri tejto časti sa dostáva na povrch to, kto čím žije, čo ho teší i čo ho trápi. Pre viacerých je ťažké používať pri vyjadrovaní „ja“. Hovoria „my“ či „ľudia“. Vtedy danú osobu

Deti pripravujúce sa na prvé sväté prijímanie a mladí na birmovanie, sú zadelení do štyroch skupín, ktoré nesú mená evanjelistov. Každý má svoju učebňu v ktorej je na drevenej

tabuľke meno svätca. Všetci majú tým pádom stále v pamäti štyroch evanjelistov, o ktorých viac hovoria aj na stretnutiach.

Bol som milo potešený z reakcií mladých na

lectio divina. Povedali: „Viacrát som dostala osobné pozvanie na biblické stretnutie a odmietala ho slovami, že mám iné úlohy.

poprosím, aby svoje zdieľanie s Božím slovom prerozprávala znova, a slová „my si myslíme“, „ľudia by chceli“, nahradila slovom „ja“. Aj keď je to ťažké, darí sa im to. Všetko, čo sme počuli, vkladáme do modlitby. Učíme sa nielen prosiť, ale aj ďakovať, odprosovať a chváliť Boha. V tichu nazeráme na Boha a dovoľujeme mu vládnuť nad nami. Na záver nasleduje výber predsavzatia na týždeň a zároveň zdieľanie toho, ako sa nám podarilo predsavzatie z minulého týždňa naplniť. Stretnutie trvá zvyčajne hodinu, a potom nasledujú ďalšie aktivity.

Po dnešnom stretnutí viem, že chcem prísť aj nabudúce.“ „Myslel som si, že tu bude nuda, ale nie je to tak.“

Mladí ľudia priam existenčne potrebujú patriť do nejakej partie. Pri čítaní Božieho slova vznikajú medzi nimi väzby, ktoré doteraz nepoznali. Spoznávajú aký má Boh plán s každým z nich.

Medzi animátorov patria zväčša osoby po tridsiatke. Ich úlohou je stretnúť sa počas týždňa vo svojej štvrti a pracovať podobne s Božím slovom. V nedeľu všetky spomenuté skupiny už poznajú Božie slovo, ktoré im budem vysvetľovať v homílii.

Na počiatku je Slovo, ktoré prijímame od Rozsievča, zasadíme a následne polievame. Ľudia v mojej farnosti nie sú obklopení a rušení mnohými výtvarnými, a tak oveľa pokojnejšie a sústredenejšie prijímajú Božie slovo. Mám veľkú radosť, že osobne poznajú význam slov: „Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst“ (Mt 4, 4).

Návšteva PANNY MÁRIE

Po tom, ako Panna Mária prijala Slovo, ponáhľala sa navštíviť svoju príbuznú v hornatom kraji. Vydala sa na viacdennú cestu a zostala slúžiť v dome Alžbety. Nechal som sa inšpirovať Máriiným príkladom a po otvorení farnosti som od júna začal vychádzať na viacdenné návštevy vzdialených komunít v pralese. Túžbu som mal oveľa skôr, no pre množstvo iných povinností to nebolo možné. Po ďalšie museli sme na to všetci dozrieť.

Spolu s rehoľnými sestrami sme pred svitaním sadali do auta a modlitbou svätého ruženca zverovali do Božích rúk seba i tých ktorým sme šli slúžiť. Auto bolo naložené stanmi, karimatkami, varičom, vecami na svätú omšu, Bibliami a darčekmi pre veriacich tak, že rehoľnú sestru sediacu na zadnom sedadle chvíľami nebolo vidieť. Naším prvým cieľom bola komunita Macanaté. Cestou pralesom sme sa zastavovali pri viacerých usadlostiach a pozývali ľudí na dvojdňový duchovný

program. Po našom príchode do Macanaté vyšli mnohí veriaci na privítanie. Rozložili sme stany, najedli sa a pustili do práce.

Začali sme kajúcou pobožnosťou, katechézou a vysluhovaním sviatosti zmierenia pre celú komunitu. Potom som sa modlil za všetkých chorých v komunite a udelil im

sviatosť pomazania chorých. Spolu s rehoľnou sestrou sa skupina dospelých pustila do čítania Božieho slova formou „lectio divina“, ako som písal v predošlom článku. Medzitým sa deti s ďalšou rehoľnou sestrou hrali na lúke a tak nechali starších pokojne sústrediť sa. Jeden muž v dôchodkovom veku neskrýval svoju radosť a prezradil, že prvýkrát v živote napísal časť Svätého Písma vlastnoručne. Podobnú skúsenosť sme mali aj v ďalších komunitách. Napísané Slovo si odnášali domov ako cennosti a čakali na požehnanie. Spolu s lídrom sme navštevovali dom za domom a modlili sa za

požehnanie celej rodiny i polí s úrodou. Bolo úžasné pozorovať ako málo im stačí k životu. Večer som mal katechézu o svätom ruženci a približoval veriacim, o čo nás Panna Mária prosila pri zjavení vo Fatime. Procesiou sme ukončili deväťdennú prípravu na

odpustovú slávnosť v komunite a pomodlili sa svätý ruženec. V noci dorazili do komunity krstní rodičia a tak som ich pripravil ešte náukou a svedčou na slávnosť.

Večer vystúpili deti v krojoch s tancami, ktoré pripravili so svojim učiteľom. Po polnoci všetko zatíchlo, no nevyspali sme sa do ružova. Podľa starých zvyklostí o ohlásení fiesty od štvrtej do šiestej ráno si zasadla čikitánska hudobná skupina pár metrov od našich stanov a vyhrávali na tradičných nástrojoch. Silné údery bubnov a vysoké tóny flauty nás udržiavali v ozajstnom očakávaní rána. Tradične sa na raňajky podávala „Pataska“. Je to hustá sýta polievka, prirovnal by som ju k zabíjačkovej ale namiesto krúpov si dosadte kukuricu. Slnko už zrána poriadne páliło

a tak sme údermi zvona zvolávali veriach na odpustovú slávnosť. Začali i skončili sme procesiou. Nasledovali príhovory, slávnostné požehnanie jedla a hostina. Po nej sa hral futbal a večer tancovalo. Hoci sme boli v komunite len dva dni, pri lúčení sme sa cítili ako keď odchádza na cestu ozajstný člen rodiny.

Podobný program sme mali aj v ďalších komunitách. V Puerto San Pedro nás navyše loďkou previedli na druhú stranu rieky a ukázali, ako každý deň idú pracovať na polia. V Regreso nám pani, ktorej mama bola otrokyňa ukázala, ako ju naučila tkať hojdacie siete. V komunite Palestina som ostal prekvapený,

keď po ohlásení že budeme čítať Božie slovo prišli len štyri osoby. Rozmýšľal som prečo. Neskôr dvaja z prítomných povedali, že nevedia poriadne čítať a ešte menej písať. Viacerí dospelí teda preto neprišli. O to viac sme mali čas venovať sa prítomným. Ujal som sa pani v dôchodkovom veku a spolu sme najprv vyslovovali správne písmená abecedy, ktoré sa jej plietli, neskôr ich spájali v slabiky, slová a dávali do viet. Hoci po dlhšom čase, no nakoniec predsa dokázala napísať výrok svätého Tomáša,

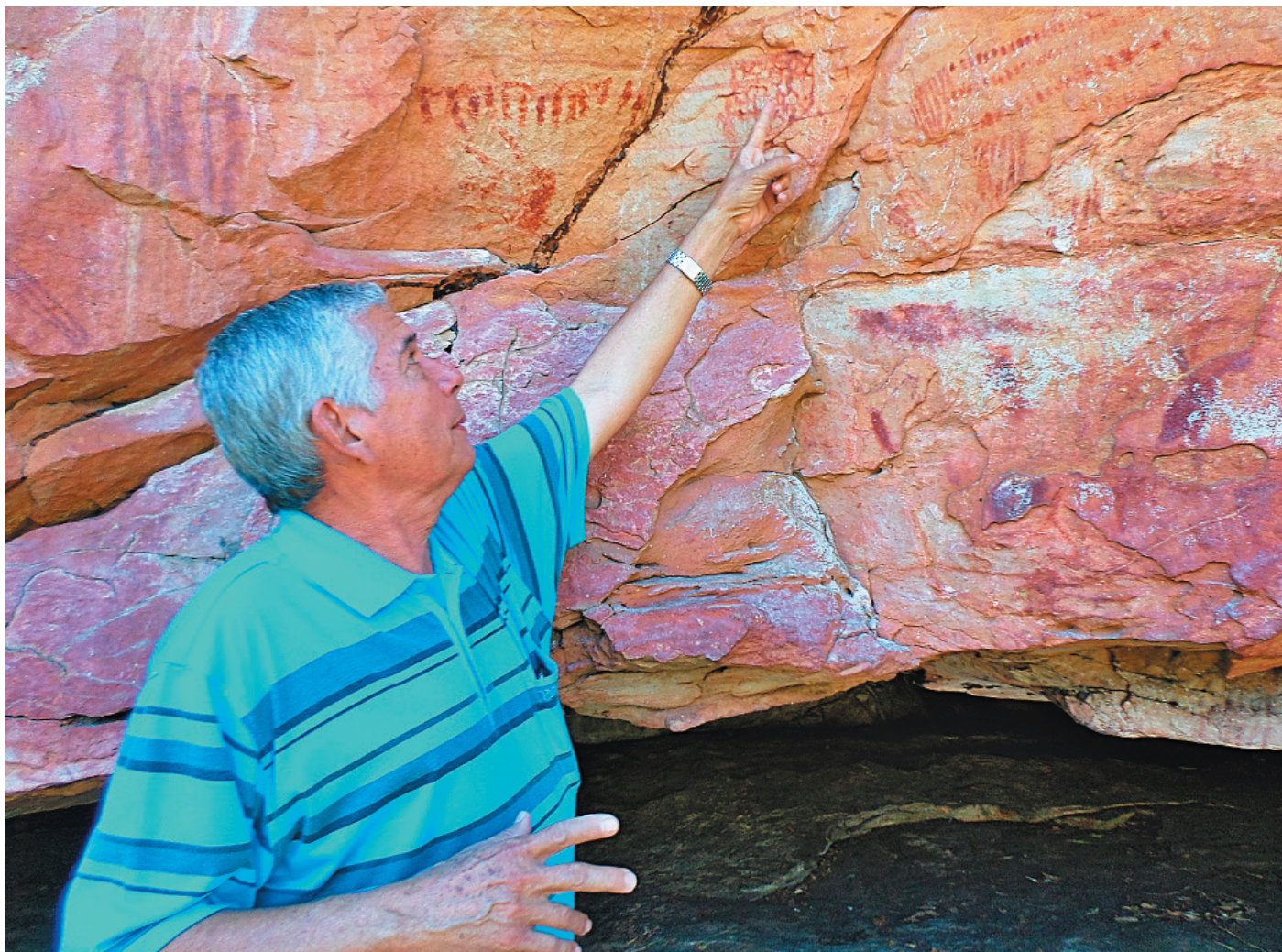

ktorý povedal Zmŕtvychvstalému Pánovi a naučiť sa ho naspamäť. Citát si odniesla domov ako veľkú cennosť.

Malé deti spolu s ďalšou rehoľnou sestrou vymaľovávali obrázky z biblických príbehov. Nasledovala súťaž, kto sa naučí citát z Biblie naspamäť a dokáže ho povedať pred všetkými. Deti dostali za odmenu zošit a ceruzku, kde si budú zapisovať ďalšie citáty.

Na misii hlboko v pralesi žijem to, čo si asi väčšina ľudí predstaví pod pojmom misii. Prales, jednoduché obydlia, ohlasovanie Božieho kráľovstva bez počítača či dataprojektora. Ľudia otvárajú svoje srdcia a my ich môžeme odovzdávať Bohu. Je to pre mňa misijná romantika, na ktorú bolo potrebné aj dva roky driet' pri rozbehnutí misie. Vraciame sa domov poriadne doštipaní, zablšení, unavení, ale je to nič oproti radosti, ktorú máme v srdciach. Učíme sa slúžiť od Panny Márie.

EL MANANTIAL

Dve tretiny Bolívijskej vlajky hovoria o prírodnom bohatsve krajiny. Číkitánia, kde pôsobím, nie je výnimkou. Cestou vedúcou východne zo Santa Cruz do Brazílie je možné odbočiť do súkromného parku „El Manantial“, čo znamená prameň, studňa. Miesto mi odporučil líder z komunity Santiago de Chiquitos, a tak som sa tam vybral s cieľom spoznať nový kraj, kde budem môcť jedného dňa prísť s mládežou.

Dr. Arsenio Gallardo Borda kúpil miesto pred dvanástimi rokmi a upravil si ho podľa svojho vkusu. Po 37 rokoch opustil lekársku ordináciu a celý svoj dôchodkový čas venuje skrášľovaniu parku a ochrane prírody. Navyše osobne sprevádza všetky skupiny turistov

a podáva im podrobný výklad, aké liečebné účinky majú jednotlivé rastliny a stromy.

Odvážnejší si môžu na začiatku navliecť horolezeckú sedačku a spustiť sa lanovkou dlhou päťdesiat metrov. Aj druhá možnosť ponúka istú dávku adrenalínu. Na druhú stranu potoka je potrebné prejsť po lanovom moste. Počas celej cesty lesom sú každých sto metrov umiestnené drevené tabule s myšlienkami na premýšľanie. Arsenio mi povedal, že sú to ponaučenia, na ktoré prichádzal počas celého života a teraz sa s nimi chce podeliť. Niektoré pripomínali citáty z Biblie, iné zasa známe výroky. Pre mňa boli skvelou meditáciou počas pohodovej túry. Povzbudzovali

ma k tomu, aby som si všimol všetko okolo seba, ďakoval za to Bohu a vedel sa poučiť aj z „obrazov“, ktoré vytvorila príroda. Všetky výroky boli písané formou otcovskej rady. Medzi myšlienky, ktoré sa mi páčili patrila aj táto: „Prítomné rozhodnutia určujú budúce odmeny.“ Keby urobili niečo

Las decisiones presentes determinan las recompensas futuras
cuidemos La Naturaleza

podobné v Slovenskom raji, určite by to dodalo turistike nový rozmer.

Po pol hodine sa cesta rozdejovala. Prvá viedla k Misovým vodopádom svätého Jakuba. Ukázali mi ich pred časom deti z dediny. Krištáľovo čistá voda sa prevažuje z jedného do druhého „bazéna“ a volá k osvieženiu. V daný deň

som sa však vybral druhým chodníkom, ktorý smeroval k maľbám na skalách. Počas cesty sa dalo viackrát odbočiť k vode a sledovať nádhernú scenériu divočiny. Rozjímanie nad citátni ma veľmi dobre pripravilo na hlbšie odkrývanie toho, čo ma čakalo.

Po chvíli sa predomnou vynorila veľká skala. Doktor Arsenio mi po častiach odhaľoval jej tajomstvá. Kresby boli vytvorené pred viac ako päťtisíc rokmi farbou, vytvorenou z krvi zvierat, rozdrveného kameňa a rastlín. Skalný previs ukrýva okolo päťsto výtvorov. Kresby nie sú čmáranicami vytvorenými

z dlhej chvíle. Sú znakovou rečou, akési piktogramy. Každý ukrýva tajomstvo, ktoré je potrebné rozlúštiť a poznať.

Maľby podávajú základné informácie potrebné pre život v danej oblasti. Obrazec naznačujúci pretínajúce kruhy hovoril o spoločnosti, kde boli vo vnútri ženy s deťmi, na ďalšom starší ľudia a na vonkajšom muži, ktorí ochraňovali to najcennejšie, čo sa nachádzalo v strede. Vidieť, že už vtedy poznali osídlenia v okruhoch, ako je tomu teraz aj v meste Santa Cruz. Viaceré zobrazenia hadov a žiab hovoria o ochrancoch vôd a údolí, ktorých si uctievali. Z tvaru a polohy ich tela sa dalo vyčítať, aký tvar má koryto rieky.

Skala dáva aj návod, kde sa ukrývajú značné zdroje potravy. Hovorí o ovocí, zvieratách, ktoré žili, i o miestach vhodných na ich lov. Znázorňuje aj cestu, ktorou sa dá utiecť do bezpečia v prípade ohrozenia iným

kmeňom. Ukazuje kráčajúcich ľudí i ženu s nádobou na hlave. Je aj výchovnou učebnicou morálky. Zobrazuje napríklad muža, ktorý je upálený na hranici. Na potrestaní zločinca sa musel zúčastniť povinne celý kmeň. Pri výjazdoch na viaceré svetové strany si vyberali rovnako vzdialené cesty v horách, aby sa vedeli za

rovnaký čas dostať do bezpečia. Aj tieto informácie sú z nápisov na skale čitateľné. Nájdeme tu aj názorné vysvetlenie, ako dokáže žena sebestačne porodiť dieťa na jednu kontrakciu. O smrti hovorí brána, ktorou každý raz musí prejsť. V danej oblasti sú maľby na viac ako štyridsiatich miestach. Vskutku veľmi zaujímavé spoznávanie života ľudí a ich spôsobu dorozumievania.

O tisíce rokov neskôr po príchode Ježiša na Zem podávali kresťania Božie slovo, morálku a hrdinský život svätých podobne. Rímskokatolícke kostoly nám ponúkajú „Bibliu pauperum“ - Bibliu chudobných, gréckokatolícke ikonostasy nás učia čítať cez písané ikony - obrazy. Nie všetci im porozumeli. Je zaujímavé, že chudobní prostredníctvom nich spoznali Boha. Mohli postúpiť od obrazov a tieňov v jaskyniach k pravému Svetlu sveta. „Blahoslavení čistého srdca, lebo onividia Boha“ (Mt 5, 8). „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým“ (Mt 11, 25). Miesto je pre mňa motiváciou na prípravu tábora pre deti, kde by mali po prejení parku vymyslieť vlastnú obrazovú reč kresťanov a vyjadriť našu vieru, morálku a hodnoty v živote.

TÚŽBA PO DOMOVE

8

Stál som za kuchynským stolom, pripravoval ingrediencie do polievky a usiloval sa dosiahnuť čo najľahšiu chuť. V rádiu Betánia bol práve rozhovor s jedným misionárom. Redaktorka mu vyslovila vďaka, že už dvadsaťosem rokov pôsobí v Bolívii. Potom sa ho opýtala: „Čo Vás motivovalo zostať tak dlho v cudzej krajine? Ako ste to dokázali?“ Muž odpovedal, že misionársky život bral spočiatku ako obeť. Po rokoch prišiel zlom a život v Bolívii je pre neho viac radosťou. Oplyvnilo to hlavne spoznanie mnohých ľudí a nadviazanie priateľstiev.

Od tohto okamihu som sa začal zamýšľať a pýtať

sám seba, ako je to v mojom misijnom živote v Bolívii. Kde sa nachádzam ja? Prešli dva roky misie. Na jednej strane som stále Slovák. Túžim dať si tradičné slovenské jedlo, chýbajú mi bryndzové halušky, žilinská treska, turistika v Tatrách, slovenský folklór, zvyky a mentalita ľudí. Na druhej strane prežívam nielen obeť, ale aj radosť z misie. Teším sa zo zdieľania života s ľuďmi v pralesi, rozumiem viac ich spôsobu života, jazyku, zvykom a prečo tak žijú.

Viackrát som premýšľal, že už teraz by bolo pre mňa náročnejšie vniknúť do spôsobu pastorácie na Slovensku.

Spomenul som si na slová jedného misionára počas duchovných cvičení v Nitre na Kalvárii pred odchodom do Bolívie. Povedal, že misie každého zmenia bytostne a už nikdy nebude „normálny“, nevráti sa do svojho predchádzajúceho spôsobu života na Slovensku.

Pred pár dňami som musel ísť do Santa Cruz s autom do servisu a popri tom nakúpiť rôzne veci. Snažil som sa unikať pred množstvom hluku. Vošiel som do katedrály a tam vnikol do iného sveta. Ježiš prítomný

v Eucharistii, obraz Panny Márie, ktorá sa zjavila v Guadalupe, ľudia zanietene sa modliaci i na kolenách plačúci pred Bohom. Všetko bolo iné. Ten pokoj sa ťažko opisuje. Je to ako keď sa upokojí hladina vody a vy môžete vidieť až na dno, a na druhej strane aj to, ako sa na hladine zrkadlí celý svet. Uvedomoval som si, že tam som najbližšie k domovu. Presnejšie povedané, že v tomto svete sa môžem pokojne cítiť stále ako cudzinec, lebo domov je v nebi, pri Bohu.

Vychádzajúc z katedrály moju pozornosť upútali deti oblečené v rôznych bolívijskych krojoch. Neúnavne sa usmievali na fotografa, ktorý zrejme pripravoval materiál na blížiaci sa Deň vlasti. Jeho požiadavka bola, aby v pozadí bola vždy katedrála. Aj táto scéna zapadala do môjho premýšľania. Na pozadí každého okamihu nášho života by mal byť Boží dom, ktorý by nám pripomínal našu vlasť.

Zašiel som do kresťanskej predajne a hneď mi padla do oka kniha „Bozkávajúc moje kolená“, ktorú napísal gospelový spevák Jesús Adrián Romero. Pred vyzdvihnutím auta zo servisu mi ostala ešte chvíľa a tak som si sadol v parku na lavičku a začítal sa.

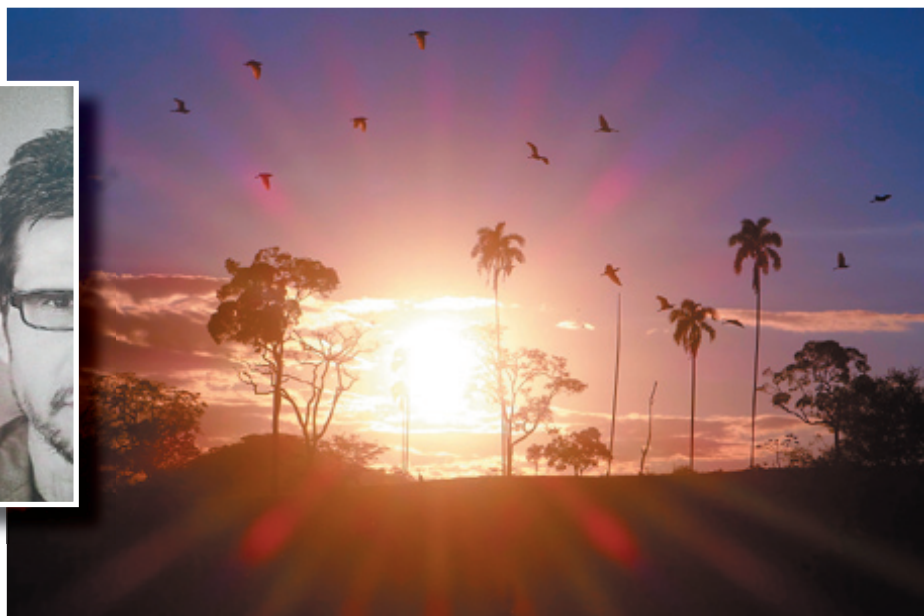

Po dočítaní prvej kapitoly som ostal v úžase. Adrián v nej totiž opisoval, že sa raz ako turista prechádzal mestom a na hlavnom námestí pri katedrále jeho pozornosť upútali hrajúce sa deti.

V myšlienkach si ich predstavil akoby už boli dokonalí, žiariaci. Podobne videl tanečné páry a predstavoval si ich ako dokonalé rodiny s krásnymi životnými príbehmi. Keď sa po západe slnka vrátil na izbu prežíval zvláštnu túžbu po domove, ktorá mala dve podoby. Na jednej strane smutnú a na druhej strane plnú nádeje. Uvedomil si, že aj keď má rodinu, za ktorú veľmi ďakuje Bohu, predsa sa cíti niekedy ako cudzinec, ktorý sa má vrátiť do krajiny, ktorú nepozná.

Vo svojej knihe píše, že neboli sme to my, ktorí sme žili v tej krajine, ale naši prví rodičia. Bolo to dokonalé miesto bez bolesti, smútku či choroby. Všetko čo tam zažívali bolo jedno veľké potešenie. Jedného dňa však z nej museli odísť, lebo boli neposlušní voči kráľovi krajiny. A tak všetci teraz putujeme na zemi s túžbou po návrate domov. Ježiš svojim príchodom na zem a smrťou vyriešil problém. Teraz nás volá, aby sme ho nasledovali. On jediný môže naplniť našu najhlbšiu túžbu srdca po večnom domove.

Som presvedčený, že nielen Jesús Adrián Romero a ja sme sa stretli v rovnakých myšlienkach, ale všetci, ktorí čítate tieto riadky. Tak nás Boh stvoril. Potrebujú to spoznať a žiť ľudia na Slovensku i v Bolívií. Aj preto som na misiách, aby sme mohli byť jedného dňa spolu v dome nášho Otca.

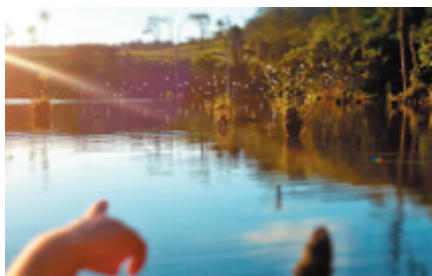

RODINA SPOLU

Bola horúca nedeľa, nikde ani mráčika, za ktorý by sa mohlo slnko na chvíľu skryť a dopriať odpočinok. Poobede som pozval jednu mladú rodinku člnkovať sa do oblasti Las Piedras. Hoci cesta autom trvala len dvadsať minút, čerstvej školáčke Gema som s humorom vysvetľoval, že prechádzame mestami Santa Cruz, Cochabamba, La Paz a prichádzame k jazeru Titicaca, odkiaľ pochádza jej otec.

Nechápavo pozerala, ako nastupujeme na loďku a chceme ostať nažive. Dôvera rodičom však prevládala jej strach a nechala sa presvedčiť. Loďka sa príjemne hojdala, nad hladinou pofukoval jemný vetrik a občerstvoval nás. Obdivovali sme prírodu a skoro

šepotom zdieľali naše dojmy. Na brehu sme zbadali *capiguara* (druh zvieratá, niečo medzi svišťom, vydrou a morským prasiatkom).

„Pozrite, je tam celá rodina“, zvolali. Pripomenul som Gema jej obľúbenú rozprávku Pepa Pig a komentoval, že sú zrejme ako my všetci na výlete. Na druhej strane brehu stál jeden capiguara osamotený. „Asi sa stratil a hľadá rodinu“, hneď komentovali. Gema ukazovala rukou na druhú stranu, aby mu pomohla nájsť blízkych. Akoby pochopil, skočil do vody a už ho nebolo.

So zapadajúcim slnkom priletúvali na stromy nad

hladinou vtáci v skupinkách a čakali na ďalšie. Ich krik sa ozýval celým pralesom, akoby si skákali do reči. „Vrátili sa domov a hovoria si zážitky zo školy a práce“, smiali sme sa. Pri ceste späť sme hovorili o tom, aké je dobré, keď je rodina spolu a premýšľali, ako zorganizovať niečo vo farnosti pre všetkých.

Na ďalšiu nedeľu som po farskej svätej omši nevyrazil hneď do komunít, ale ostal na stretnutí rodín. Hovorili, že viaceré páry odrádza od účasti na stretnutiach zdieľanie. Nie sú na to zvyknutí alebo je im ťažko hovoriť o tom, čo prežívajú v rodine. Rozhodli sme sa preto zorganizovať po nedeľnej svätej omši o dva týždne akciu „Rodina spolu“. Bol som milo prekvapený, že každý

manželský pár sám navrhol, čo by mohol pre to urobiť a zároveň prijal ešte jednu úlohu navyše.

V samotný deň sa ochladilo, fúkal studený vietor, ale aj tak všetko išlo podľa plánu. Viacerí darovali do tomboly pečené kurčatá, darčkové koše i živú kačku. Ďalší napiekli sladké posúchy pre všetkých a doniesli čiču (nápoj z kukurice).

Rodiny si spolu mohli zahrať ping-pong, kalčeto, zaskákať na švihadle, pretekať na dráhe s fúrikmi, zahrať futbal i skákať vo vreci.

Najväčší úspech mali preteky na fúrikoch a futbal manželských dvojíc. Muži mohli hrať iba ľavou nohou, ženy pravou. Ak pár vyhral, mohol súťažiť s ďalšími. Zaujala ma taktika víťazného páru. Muž sa pustil do boja ako prvý, získal loptu, no neútočil. Nahral žene, ktorá stála akoby bokom a tá si vychutnala gól. Ich taktika im vydržala celý čas. Potešila ma ich spolupráca. Bolo vidieť, že sa poznajú a vedia, ako spolu dosiahnuť cieľ. Muž sa nesnažil dať gól, doprial to žene. On bol hrdý, že získal loptu.

Osobne si myslím, že ich hra bola odrazom ich života. V ten deň som videl viacerých otcov bojovať v súťažiach za svoje rodiny. Možno sa v nich nanovo prebudilo čosi, s čím vstupovali do rodiny. Pre iných to mohol byť podnet pre každodenný život.

Tombola oslovila asi najviac deti. S lístkami sa natlačili na uvádzača a netrpezlivo čakali, kedy zaznie ich číslo. Mali radosť z akejkoľvek ceny. Celý výťažok z tomboly sme odložili na kôpku, kde šetríme na nový zvon do veže.

Na záver pripravilo spoločenstvo rodín pre všetkých obed na grile. Až pri pohľade na dlhý zástup som si uvedomil,

koľko nás v ten deň bolo. Naozaj, farnosť je spoločenstvo spoločenstiev, rodina spolu. Verím, že večer, keď sa všetci vrátili domov, mali si navzájom čo povedať a možno sa aj prekrikovali, kto prvý povie, čo prežil, ako tie vtáky na

stromoch. Možno to podnieti viacerých, aby sa vybrali spolu ako rodinka *capiguara* a hľadali aj stratených členov rodiny.

som sa Pánovi, že len telo je slabé, duch sa túži modliť. Dobojoval som, za dve minúty som si spravil i vypil kávu a už som sedel spolu s rehoľnou sestrou v aute do prvej komunity San Fernando.

Pri ruženci sme vstupovali do tajomstva Nanebovzatia, ktoré nás sprevádzalo celý deň. Prišli sme pred siedmou a už z chatrčí vykúkali štyri malé princezné v bielych šatách, ktoré sa chystali na krst. Na šnúrke navlečené dobroty zdobili vstupnú bránu. Balóny a trblietavé papiere boli bohato navešané v školskej triede, kde sme sa chystali sláviť svätú omšu. Po spovediach a pripomenutí krstného obradu sme mohli začať. Deti sa zapájali aktívne do kázne i do procesie po sv. omši.

Druhá v poradí bola komunita Bella Vista, ktorej obyvateľstvo tvoria Bolívijčania, ktorí prišli z hôr. Pred svätej omšou bol asi polhodinový tanečný sprievod pre Pannu Máriu, ktorý Čikitánci

NANEBOVZATIE

S BLÍŽIACIM SA SVIATKOM NANEBOVZATIA PANNY MÁRIE, PRICHÁDZALO STÁLE VIAC LÚDÍ S PROSBOU O ODSLÚŽENIE SVÄTEJ OMŠE. OBĽUBUJÚ HO ČIKITÁNCI I KOLJA, OBE SKUPINY OBYVATEĽSTVA S KTORÝMI PRICHÁDZAM DO KONTAKTU. Z COCHABAMBY POCHÁDZAJÚCI HO VOLAJÚ SVIATOK VIRGEN DE URKUPIÑA. NIEKTORÍ CHCELI SVÄTÚ OMŠU O PÁR DNÍ NESKÔR, NO AJ TAK SA ICH NA PÄTNÁSTY AUGUST NAZBIERALO PÄŤ.

Opýtal som sa na názor môjho otca biskupa, ktorý pôsobí v Bolívii viac ako tridsať rokov. Odpovedal, že mi na tento deň dáva povolenie, nakoľko vie, že je to potrebné a nejedná sa o túžbu získať peniaze. Večer predtým som skončil prácu pri kostole okolo desiatej večer a snažil sa pred polnocou dopísať kázeň a nachystať veci. Aj tak sa mi o piatej ťažko vstávalo. Písmenká breviára sa zlievali spolu. Ospravedlňoval

z pralesa nemajú vo zvyku. Bol som milo povzbudený ich pozornosťou počas svätej omše, hoci naokolo bolo viacero rušivých prvkov. Aj tento rok po skončení prosili o požehnanie dopravných prostriedkov a jedla. Poobede sme smerovali k podniku na spracovanie dreva, kde majiteľ dal všetkým zamestnancom voľno a pozval ich na celodenný duchovno-športový program aj s rodinami. V tom čase sa však asi po dvoch mesiacoch poriadne rozpršalo.

Približne sto ľudí čakalo trpezlivo s pripraveným oltárom pod veľkou strechou. Majiteľ mi povedal, že za patrónku podniku si vybral Pannu Máriu

(Virgen de Urkupiña), nakoľko pochádza z Cochabamby, kde je hlavnou patrónkou. Hrdil sa, že celý deň oslavovali bez kvapky alkoholu. V podniku pracujú moji farníci z viacerých komunit, a tak ma potešilo, že som s nimi mohol opäť byť aj v zmiešanom kolektíve.

Pozvanie na občerstvenie sme odmietli s tým, že nás už čakajú chovatelia dobytku. Majiteľ pozemku v pralesi pripravil pre

svojich zamestnancov s rodinami oslavu. Keďže nemali žiadne prístrešie, tak sa pred lejacom so silným vetrom nemali kde skryť. Rápidne sa ochladilo, no oni napriek tomu čakali na svätú omšu. Keď mi podali pri zvitani ľadové ruky, bolo mi ich ľúto. Opäť sa rozpršalo, a tak som z auta vytiahol aspoň malú celtu a rozprestrel nad stolík. Asi ešte nikdy neboli natlačení na obetný stôl ako vtedy. Mohli byť blízko ako apoštoli. Pre nedostatok miesta však ostali mnohí opäť na daždi. Po svätej omši ma prosili o požehnanie celého územia a ich rodín. Zmoknutí do nitky vystierali ruky, aby som ich ešte viac požehnal.

Cestou späť som zahliadol auto, ktoré stálo odstavené už pri ceste na pozemok. Muž tam stál teda minimálne dve hodiny. Pri otázke či potrebuje pomoc odvetil, že čaká na známeho ktorý má priniesť benzín. Povedal som, že mu môžem pomôcť, no ubezpečil ma o skorom návrate kamaráta. Pri ceste späť som za celý čas nestretol nikoho s bandaskou.

Pomaly sa stmievalo a ja som stále počul vo svojom vnútri, že ten človek potrebuje pomoc. Po príchode do Concepción som teda otočil auto a smeroval k nemu. Bol tam,

stále čakal. Keď vyprázdnil bandasku, dostal na rozlúčku večeru, ktorú mi zabalili po požehnaní. Pri ceste domov ma tešilo, že som spoznal Boží hlas. Po deviatniku pred birmovkou počas ktorého

sme premýšľali o Nanebovzatí Panny Márie som odslúžil svätú omšu vo farskom kostole a po nej vyspovedal ostatných birmovancov.

Ráno som si myslel, že večer budem poriadne dobitý. Nebolo to tak. Naplnil ma hlboký pokoj a veľká, skoro neopísateľná radosť. Bol to nádherný deň. Videl som ľudí na rôznych miestach, túžiacich po počutí Božieho slova, odpustení a prijatí Eucharistie. Sviatok Nanebovzatia ma osobne viedol počas celého dňa premýšľať o tom, aký bude môj odchod z tohto sveta. V ten večer som si povedal, že po takomto dni by to raz mohlo prísť. Kiež by to mohol byť plynulý prechod k sláveniu večnej svätej omši v nebi.

POĎAKOVANIE

S rehoľnou sestrou Selinn sme kupovali v papiernictve v Santa Cruz pre všetky komunity pomôcky na stretnutia s Bibliou. Je prirodzené, že predavači pri pohľade na tvár cudzinca dvíhajú ceny s vidinou rýchlejšieho zisku. Nám sa však podarilo nájsť obchod s kvalitnými vecami, ako sa hovorí, za kresťanskú cenu.

Keďže tovaru, ktorý nám balili v sklade bolo veľa, začali sme sa pokojne rozprávať. Keď sa majiteľka obchodu dozvedela, že všetky veci budú darom pre ľudí v komunitách v pralese, v ktorých si budú zapisovať verše z Biblie, doniesla pre deti asi štyristo pravítok na podčiarkovanie textu ako dar. Potom jej napadlo, že by si deti mohli maľovať, a tak nám darovala škatuľu plnú farieb. Postupne veci pribúdali, až nám ich nanosila v hodnote nad dvesto eur. Ja som len stál a nestíhal ďakovať. Zaujímavé bolo, že čím viac vecí nám dávala, tým viac som videl ľudí pristavovať sa a kupovať v jej obchode. Akoby jej štedrosť bola okamžite odmenená.

Drahí priaznivci misíj v Bolívii. Ďakujeme Vám za všetky príspevky na misie ktoré už viac ako dva roky posielate Božou poštou i cez finančné dary. Vážime si, že na

nás nezabúdate, že ste vytrvalí. Prajeme Vám, aby ste za Vašu štedrosť boli rovnako ako pani v obchode ba aj viac odmenení požehnaním v celom Vašom živote, aby Vám nič nechýbalo a s radosťou ste vyznávali, že Pán je Vaším Pastierom.

Ďakujem duchovnému otcovi Pavlovi Hucíkovi, že aj tento rok obetavo pomáhal na príprave

časopisu pre Vás, napriek mnohým svojim pastoračným povinnostiam.

V tomto období sme z Vašich milodarov pomohli viacerým chorým ľuďom pri liečbe žltacky a popálenín; podporili sme rodinu ktorej sa narodili dvojčiky; deťom a katechetom sme kúpili knihy na prípravu ku sviatostiam; dokončili sme horné podlažie vo zvonici; vymaľovali zvonka časť pastoračného centra; postavili prístrešie na slávenie svätej omše v komunite

Regreso, kde nemajú kostol; pomohli rodine, ktorej vyhorel dom; v parku Panny Márie staviame Betlehem, Boží hrob a Bránu do neba v jednom. Nakúpili sme solárne lampy na osvetlenie pastoračného centra, stoly, stoličky, deky, drevo na lavičky, farby, lak; zaplatili sme

prácu robotníkov v centre a v kostole. Peniaze poslúžili na prevádzku a údržbu auta s ktorým navštevujeme komunity. Deťom pribudli v spoločenskej miestnosti hry. Kúpili sme knihy na liturgické účely, občerstvenie pre miništrantov, robotníkov, sladkosti pre deti v komunitách a veľa iného.

Pri príležitosti druhého výročia misií v Bolívii a blížiaceho sa dňa svetových misií v októbri Vám chcem darovať anjelov

s motívom z obdobia jezuitských misií v Čikitánii, ktorých som dal zhotoviť opäť Salvatierrovi. Prijmite ich podobne ako ružence pred rokom, ako moje osobné vrúcne poďakovanie za Vašu štedrú podporu misií v Bolívii.

Anjelov budem distribuovať cez farské úrady, alebo členov rodiny. Naďalej Vás prosím, aby sme ostali spojení cez vzájomnú pomoc.

Milodary od 23. marca do 18. augusta 2017:

- Beňadovo 100,- €
- Bystrany 30,- €
- Dolný Kubín 80,- €
- Hincovce 375,- €
- Hrboltová 50,- €
- Kežmarok 100,- €
- Košice 300,- €
- Matejovce pri Poprade 45,- €
- Olcnavá 295,- €
- Oravská Polhora 2165,- €
- Poprad 50,- €
- Prešov 50,- €
- Spišská Belá 147,- €
- Spišská Nová Ves 250,- €
- Stará Lesná 80,- €
- Vasíľov 50,- €
- Veľká Lomnica 280,- €
- Ostatní 185,-€.
- Prijmy spolu 4632,- €**
- Výdavky spolu 5601,- €**

Tanec musí byť

Pokoj na vidieku

FOTOGALÉRIA

Sviatok Božieho Tela a Krvi

Dobrú chuť!

Modlitba za zosnulé dieťa

Deň matiek

Sviatok Najsvätejšej Trojice

Homília pre deti